

Projekt: Kde končí svět? 2017-2018

Já jsem tvůj člověk

„Kniha je most od zvířete k člověku. Číst znamená polidšťovat se.“
(Arnošt Lustig)

■
„Jsi moje kočka a já jsem tvůj člověk.“
(Hillary Bellocová)

Projekt Klubu dětských knihoven SKIP **KDE KONČÍ SVĚT?** (nyní už jako bienále) vstoupil do **jedenáctého ročníku**...

Poprvé jsme se společně s dětmi ptali, kde jsou hranice našich světů, podruhé: jak se v tom světě cítíme - zda se cítíme v bezpečí, a potřetí: jak se v tom našem světě dorozumíváme. Počtvrté byla otázka na první pohled skrytá, namísto otazníku vykřičník: Díky za pohádku! Hodný pan Andersen nás pozval na oslavu dvoustých narozenin a pomohl nám uvěřit, že podobně jako většina pohádek náš svět jednou skončí dobře. Pátý ročník, o velkém a malém v životě a ve světě, jsme pak nazvali Slon a mravenec, v šestém jsme se vypravili na Cestu tam a zase zpátky, v sedmém jsme hledali odpověď na otázku Jakou barvu má svět?, v osmém jsme pro děti v Malém Himaláji společně psali knihu o tom, jak vypadá náš český rok, v devátém ročníku jsme naslouchali moudrosti čísel, v desátém jsme se u příležitosti 700. výročí narození Karla IV. ptali, jak je to s králem...

A co nás čeká po jedenácté? Přestože v podtitulu tentokrát stojí „**Já jsem tvůj člověk**“, tématem kuchopení je ve skutečnosti **ZVÍŘE**. Anebo ještě lépe: **vztah mě-člověka k obyvatelům živočišné říše**.

Dospělí pojmenováním „*zvíře*“ obvykle označují buď jakéhokoliv živočicha, nebo živočicha na vyšším stupni vývoje, kromě člověka. Z pohledu filozofů potom zvířetem bývá taková živá bytost, co není ani člověkem, ani božstvem či jiným nadpřirozeným tvorem.¹ Pro děti je to ale naštěstí mnohem jednodušší. „*Máme rádi zvířata, zvířata, zvířata, protože jsou chlupatá a mají hebkou srst...*“² Nebo je milujeme z jiného důvodu?

Kde (a zda vůbec) končí svět zvířat a začíná svět lidí? Co máme společného se zvířaty a co nás odlišuje? Rozum a cit? Schopnost myslet, mluvit a učit se? **Dovednost číst?** Pamatovat si? Jsou lidé lepší než zvířata? Chová se člověk občas jako zvíře? Mazaný jako liška, pilný jako včela, pyšný jako páv, hladový jako vlk, tvrdohlavý jako mezek, tlustý a špinavý jako prase, věrný jako pes (nebo jako pes k podřízeným), slizký jako had, pomalý jako šnek, s pamětí jako slon? Krkavčí matka, mlsná koza, hloupá husa, anebo slepice? Chameleon či opice? Velké „zvíře“? Je člověk pánem tvorstva? Je zvíře nemá tvář, nebo náš bratr jen o stupínek vývoje pod námi? Mají zvířata emoce? Mohou se učit, alespoň jednoduše myslet, dělat vědomá rozhodnutí? Mohou zvířata jednat jako lidé? (V bajkách od pánů Ezopa, La Fontaina, Krylova, Macourka nebo Žáčka určitě ano!) Kterých zvířat se bojíme a proč? Jsou některá zvířata zlá? A mají na rozdíl od člověka na výběr? Jak vypadá svět očima zvířat (vidí barvy jinak než

¹ <https://cs.wikipedia.org/wiki/Zv%C3%AD%C5%99e>

² Jiří Suchý: Máme rádi zvířata

člověk)? Jak a kde žijí? Jak dlouho žijí? Čím se živí a jak se chrání? Jak vypadají a jak „mluví“? Jak se liší samec od samice? Jak se starají o mláďata? Jak pečujeme o zvířata my? Je přirozené zvířata jíst? Ukazovat je v cirkuse a v zoo? Chovat je v krutých podmínkách pro kožešinu (pro peníze)? Testovat na nich léky a kosmetické přípravky? Mají zvířata práva? Je dnes normální provozovat cestovní kancelář pro psy, psi a kočičí salon, hotel, zvířecí hřbitov? Platí, že „*Vše v přírodě - každá květina, každý strom a každé zvíře nás může mnohému naučit*“ (Eckhart Tolle), že „*Člověk nese zodpovědnost za všechno, co kdy ochočil*“ (Antonie de Saint-Exupéry)?

Široké a dobře známé téma dává knihovnám prostor pro aktivity všeho druhu, pro práci s dětmi celého věkového spektra. Mohou vyhlásit literární či výtvarnou soutěž, tematicky se zaměřit na živočichy obecně, nebo na vybrané zoologické druhy, obyvatele země, vody či vzduchu, zvířata pravěká, bájná či fantastická, domácí nebo divoká, místní i cizokrajná. Položit dětem otázku: Kterým zvířetem bys chtěl být a proč? Jaké jsou rekordy zvířecí říše (kdo je největší, nejtěžší, nejrychlejší apod.)? „Založit“ novou vědeckou disciplínu zoologie, v knihovně uspořádat „vědeckou“ konferenci o právě „objeveném“ dosud neznámém druhu zvířat. Uspořádat maškarní ples v převlečení za zvířata. Zorganizovat ukázkou canisterapie (viz projekt Čteme pejskům v Městské knihovně Český Těšín), návštěvu zoologické zahrady, besedu s veterinářem či pracovníkem záchranné stanice živočichů. Společně sepsat Desatero psích, kočičích a jiných přikázání. Vyhlásit akci pro děti s domácími mazlíčky. Na zvířata si hrát, dávat si o nich hádanky, vyprávět zajímavosti a vtipy... (Víte například, že pes byl jedním z prvních zvířat, jež bylo ochočeno člověkem před více než deseti tisíci lety? Že zlatá rybka se dožívá až čtyřiceti let? Že pštrosí oko je větší než pštrosí mozek? Že makakové na japonském ostrově Košima učí svá mláďata omývat brambory ve slané mořské vodě, protože jsou tak chutnější? Že v srpnu 1999 v Galerii Sýpka ve Vlkově bezmála třicet autorů připravilo společně *Výstavu pro zvířata* – viz <http://divus.cc/praha/cs/article/art-for-animals?>)

Hlavně si ale pojd'me o zvířatech číst básně, pohádky, bajky a příběhy v knížkách!

Haf!

„Všechny živé bytosti mají stejnou duši, i když tělem se navzájem liší.“

(Hippokrates)

„Bůh si přeje, abychom byli oporou zvířat, potřebují-li pomoc.

Každá bytost v nouzi má stejné právo na ochranu.“

(František z Assisi)

„Člověk je ušlechtilé zvíře.“

(Alain-Fournier)

„Nic nečiní člověka lidštějším, než láska ke zvířatům.“

(Henry Fielding)

„Soucit se zvířetem vzniká z jednoho pramene zároveň s milosrdenstvím k člověku.“

(Arthur Schopenhauer)

„Není ukrutnějšího zvířete nad člověka bez soucitu.“

(August von Kotzebue)

„Krutost ke zvířatům a lhostejnost k jejich utrpení je nejhorší hřích člověka.“

(Romain Rolland)

„Láska je božská, nenávisť lidská, jen lhostejnost zvířecká.“

(Lawrence Ferlinghetti)

„Řekni mi, jak jednáš se zvířaty, a já ti řeknu, kdo jsi.“

(Zarathuštra)

„Ó, mocná lásko, která dokáže změnit zvíře v člověka, stejně jako člověka ve zvíře.“

(William Shakespeare)

„Kdyby se jednou věrnost ztratila z povrchu světa, našla by svůj útulek v hlubinách srdce psa.“

(Kellermann)

„Bude třeba celých věků lásky, abychom zvířatům splatili služby, které nám poskytují.“

(Christian Morgenstern)

„Oči zvířete mají schopnost mluvit tím nejkrásnějším jazykem na světě.“

(Martin Buber)

„Jedna kočka změni návrat do domu na návrat domů.“

(Pam Brownová)

„Na celém světě existuje jen jediný nejchytřejší pes, a má ho každý kluk.“

(Luis Sabin)

„Člověk žije s tím, koho miluje, ale pes miluje toho, s kým žije.“

(Laponské přísloví)

„Pes je jediným stvořením na Zemi, které tě miluje víc než ty sám.“
(Josh Billings)

■
„Kočku musíte milovat podle jejích vlastních pravidel.“
(Paul Gray)

■
„Pes, kterého uzdravíš, tě nikdy nekousne. To je hlavní rozdíl mezi zvířetem a člověkem.“
(Mark Twain)

■
„Pes není zvíře, pes je přítel.“
(Axel Munthe)

■
„Zvířata jsou moc příjemní přátelé: na nic se nevyptávají, nic nekritizují.“
(George Eliot)

■
„Zvířata jsou mí přátelé a já svoje přátele nejím.“
(George Bernard Shaw)

■
„Jakkoli málo peněz a jakkoli málo majetku máte, když máte psa, jste bohatí.“
(Louis Sabin)

■
„Jestli si myslíte, že psi neumějí počítat, zkuste si dát do kapsy tři psí sušenky a pak z nich dát Fidovi jenom dvě.“
(Phil Pastoret)

■
„Co uděláš, když zákonem chráněné zvíře žere zákonem chráněnou rostlinu?“
(Neznámý autor)

■
„Potřebuje-li něco zvíře, ví samo, kolik potřebuje. Potřebuje-li něco člověk, nepozná to.“
(Démokritos z Abdér)

■
„Choval se jako zvíře. Nelhal, nekradl a nehonil se za kariérou.“
(Jan Sobotka)

■
„Všechna zvířata nedůvěřují člověku - a právem.“
(Jean Jacques Rousseau)

■
„Bud' dobrý k lidem, k rostlinám i zvířatům. Nepronásleduj lidi ani zvířata a nepůsob jim bolest.“
(Lao-c')

■
„Žil bych nerad ve světě bez ptáků, lesů a nejrozličnějších zvířat. Byl by to strašný svět. Je na nás, aby takový neskončil. Dělán proto vše, co je v mých silách, a prosím vás, abyste pomohli i vy.“
(Gerald Durrell)
